

ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПОНЯТТЯ «МЕНЕДЖЕР»

Побудова в сучасній Україні ринкових відносин сприяє підвищенню значення менеджменту в економіці. Менеджмент став важливим елементом економіки, особливою галуззю знань та професійної підготовки спеціалістів, незалежно від сфери діяльності. Останнім часом в Україні відбувається механістичне застосування іноземного досвіду в галузі управління без урахування економічних, соціально-політичних умов і менталітету українського населення. Таке явище ніяк не сприятиме становленню вітчизняної теорії та практики управління.

Сьогодні не визначна чітка межа між менеджерами та не-менеджерами. Розповсюджено усвідомлення, що працівники, відповідальні за функціонування організації, будуть вважатися менеджерами, а ті, хто працюють безпосередньо у виробництві, називатимуться інакше. Однак, якщо працівник відповідно за планування та організацію праці, з певністю можна сказати, що він виконує деякі функції менеджменту.

Більшість людей вважає, що поділ персоналу на категорії “керівництво” і “всі інші” (не-менеджери) вже втратив актуальність. Деякі компанії наділяють працівників додатковими повноваженнями, одночасно скорочуючи посади професійних менеджерів та відповідно змінюючи їх відповідальність. При цьому вважається, що свобода ініціативи співробітників організації підвищує ефективність їх роботи.

Таким чином, менеджмент не є виключно справою менеджерів. З поглибленням його спеціалізації керівник виконує не тільки функції управління в межах своєї відповідальності, а й стає причетним до технічних аспектів діяльності, особливо в невеликих організаціях. Тому термін “менеджер” зазвичай протиставляється терміну “виконавець”. Інакше кажучи, “менеджер” - це керівник, який має хоча б одного безпосереднього підлеглого, якому делегована частина повноважень керівника.

На практиці часто зустрічається підміна сутності різних сфер професійної діяльності поняттям “менеджер”. Наприклад, звичайного секретаря називають офіс-менеджером, продавець-консультанта – менеджером з продажу, інспектора відділу кадрів – менеджером з персоналу тощо. В результаті категорія “менеджер” втрачає свою сутність і стає певним прикриттям, узагальненням або застосовується просто як новомодне слово.

Взагалі, кожна людина в певній мірі є менеджером, оскільки управляє сама собою, своїми справами, планує і розподіляє свій час. Основний ресурс кожного – це час. Його можна використовувати з користю або втрачати безрезультатно. Раціональне управління своїми справами, виробничою діяльністю і своїм життям в цілому – основа успіху будь-якої людини. З цього випливає, що знання основ менеджменту корисно знати кожному. Тому основи та методи менеджменту можна успішно використовувати для підвищення ефективності особистості.

В теорії менеджменту під менеджерами розуміють категорію людей, які професійно займаються управлінням, працюють на посадах апарату управління. У словниках зазначається, що менеджери – це начальники, які керують підлеглими. Серед них – бригадири, завідувачі секторами та інші лінійні керівники. Інший тип начальників – керівники підприємств, організацій, органів державної влади і муніципального самоуправління. Їх називають “топ-менеджерами” (від англ. top-managers) – менеджерами вищого рівня.

Між лінійними менеджерами і топ-менеджерами існує середня ланка управління, яка включає начальників цехів, відділів, служб. Менеджери середнього рівня керують лінійними менеджерами (начальниками дільниць, бригадами) та виконують доручення топ-менеджерів. Особлива роль топ-менеджерів у цьому процесі полягає в тому, що саме вони приймають остаточні рішення та визначають цілі організації. Інші менеджери лише виконують їх рішення.

Тенденції розвитку світової економіки, подальше загострення конкурентної боротьби, динамічні зміни стану зовнішнього середовища організації потребує від менеджерів всіх рівнів не стільки вміння кількісної оцінки розроблених альтернативних варіантів управління, скільки постійної наполегливості на пошук нових, нестандартних шляхів рішення безпрецедентних задач. Такими якостями повинна володіти людина, яка займається підприємництвом.

Сьогодні програми навчальних закладів орієнтовані на підготовку традиційних менеджерів. Однак, найближчим часом різко зростатиме попит на підприємців, для яких існуючі навчальні плани і програми будуть недостатніми. Необхідно докорінно змінювати співвідношення навчання і практичної роботи в галузі підприємництва. Необхідна принципова модернізація організації підготовки бізнесменів в Україні на основі досягнень теорії та практики менеджменту інших країн. Необхідно також враховувати значні здобутки в теорії та практиці менеджменту вітчизняних вчених, таких як Г.В.Щокіної, О.Д.Чернявського, В.П.Сладкевича, Н.В.Туленкової, Б.О.Гавеського, О.С.Курочкіна та інших.

Таким чином, глибоке і систематизоване оволодіння менеджментом дозволить підвищувати ефективність управління підприємствами,